

Laboratorní příručka Biochemie, Hematologie, Imunologie

Zpracoval:	Ing. Jindřich Šabata	Dne:	24. 3. 2025
Schválil:	Ing. Grabač Tomáš	Dne:	

1. Základní informace o laboratoři	2
2. Úvod	2
3. Spektrum nabízených služeb	3
4. Preanalytická fáze	3
4.1 Příprava pacienta	4
4.2 Odběr vzorku	4
5. Transport vzorku biologického materiálu	8
5.1 Transport vzorků biologického materiálu do laboratoře.....	8
5.2 Speciální podmínky transportu.....	9
5.3 Příjem vzorku biologického materiálu	9
6. Žádanka	10
7. Vyšetřování smluvními laboratořemi.....	11
8. Uvolňování výsledků laboratorních vyšetření.....	11
9. Vydávání výsledků	11
9.1 Formy výdeje výsledků	11
9.2 Výdej výsledků externím zdravotnickým zařízením	12
9.3 Doba odezvy.....	12
9.4 Výdej výsledků pacientům nebo jejich zákonným zástupcům	12
9.5 Hlášení výsledků v kritických intervalech	13
10. Vyřizování stížností.....	13
10.1 Příjem stížností	13
11. Obecné zásady laboratoře na ochranu osobních informací.....	14
12. Zdroj pro biologické referenční meze	14

Laboratorní příručka Biochemie, Hematologie, Imunologie

1. Základní informace o laboratoři

Název laboratoře:	Česká laboratorní s.r.o.
Zápis organizace:	Obchodní rejstřík Městského soudu Praha, oddíl C, vložka 41740
IČO:	038 88 592
Sídlo provozovny:	Pod Krejčárkem 975/2, 130 00 Praha 3
IČZ:	IČZ 03 370 001
Jednatel:	Mgr. Jozef Polák MUDr. Vladimír Ježík
Vedoucí laboratoře:	Ing. Tomáš Grbač

Vedoucí laboratorního úseku biochemie:	Mgr. Jan Cmajdálka
Vedoucí laboratorního úseku hematologie:	RNDr. Lenka Maximová
Vedoucí laboratorního úseku imunologie:	Ing. Kristýna Šišmová
Vedoucí odběrových pracovišť a vrchní sestra:	Alexandra Birnbaumová

Kontakty:

Telefon:	255 711 811
Webové stránky:	www.ceskalaboratorni.cz
Provozní doba:	PO – PÁ 07:00 – 20:00
Statimový svoz:	775 757 869

Seznam odběrových míst provozujících v rámci Česká laboratorní s.r.o. jsou uvedena na webových stránkách <https://ceskalaboratorni.cz/odberova-mista>

2. Úvod

Cílem práce naší laboratoře je získání spolehlivého výsledku vyšetření biologického materiálu. Takového výsledku můžeme dosáhnout jen v tom případě, že budou dodrženy všechny podmínky správného odběru a transportu vzorku do laboratoře (preanalytická fáze), jeho stanovení (analytická fáze) a procesu expedování výsledku (postanalytická fáze). Česká laboratorní s.r.o. (dále jen „laboratoř“) je akreditována ČIA dle normy ČSN EN ISO 15189:2013 – Zdravotnické laboratoře – Zvláštní požadavky na kvalitu a způsobilost a uplatňuje flexibilní rozsah akreditace stupeň volnosti A, který umožňuje aktualizaci dokumentace jednotlivých akreditovaných postupů bez nutnosti posouzení ČIA na místě.

Rozsah udělené akreditace je součástí přílohy k osvědčení o akreditaci, která je dostupná spolu s aktuálním dokumentem „Seznam činností v rámci flexibilního rozsahu akreditace“ na webových stránkách laboratoře www.ceskalaboratorni.cz/dokumenty-ke-stazeni.

Laboratorní příručka Biochemie, Hematologie, Imunologie

3. Spektrum nabízených služeb

- Základní a speciální biochemická vyšetření (stanovení hormonů, nádorových markerů, lékových koncentrací, kardiálních markerů, osteomarkerů, proteinových frakcí a dalších vyšetření v biologických materiálech),
- hematologická vyšetření,
- imunologická vyšetření,
- vyšetření pro samoplátce,
- svoz vzorků z ordinace lékařů požadujících vyšetření,
- zajištění odběrového materiálu pro spolupracující ordinace a doručení výsledků,
- konzultační služby v nabízených laboratorních odbornostech, kontakty na jednotlivé úseky viz <https://www.ceskalaboratorni.cz/kontakty/>
- vybraná vyšetření pro veterinární účely.

4. Preanalytická fáze

Preanalytická fáze má významný podíl na spolehlivosti a správnosti laboratorního vyšetření. Zahrnuje veškeré procesy před vlastním analytickým stanovením. Rozlišujeme preanalytickou fázi mimolaboratorní a laboratorní.

Mimolaboratorní preanalytická fáze:

- příprava pacienta před odběrem – závisí na informovanosti a disciplinovanosti pacienta
- odběr biologického materiálu – ovlivňuje odběrový personál
- transport do laboratoře – závisí na rychlosti transportu a na podmínkách skladování vzorku během transportu (lednice)

Laboratorní preanalytická fáze:

- kontrola vzorku a žádanky při převzetí v laboratoři,
- zadání žádanky do laboratorního informačního systému (LIS),
- označení zkumavek unikátním čárovým kódem,
- centrifugaci,
- skladování vzorku před analýzou,
- příprava před vlastním stanovením.

Laboratorní příručka Biochemie, Hematologie, Imunologie

4.1 Příprava pacienta

Odběr venózní krve	Odběr se provádí ideálně ráno na lačno. Pacient má být poučen o vynechání tučných jídel, alkoholu, tabákových výrobků večer a ráno před odběrem. Ráno před odběrem nemá trpět žízní. Je vhodné, vypije-li pacient před odběrem 1/4 l neslazeného čaje (vody). Před odběrem je vhodné minimalizovat fyzické aktivity, stres a po dohodě s lékařem omezit nebo vynechat medikamentózní terapii.
Odběr ranní moči	Odebírá se střední proud moče – před odběrem omýt zevní genitál. K odběru použít nádoby dodané laboratoří nebo čisté a suché nádoby s pevným uzávěrem, které nebyly vymyté pomocí saponátů, nebo chemických detergentů. Odběr v době menstruačního krvácení není vhodný.
Odběr sbírané moči	Sběr se provádí většinou 24 hodin do sběrné nádoby. Pacient se ráno vymočí mimo sběrnou nádobu od této doby sbírá veškerou moč (i při stolici), celý objem moče za 24 hodin dodá pacient do laboratoře.
Odběr stolice – okultní krvácení, průkaz antigenu Helicobacter pylori	Pacient obdrží unikátní odběrovou soupravu a návod k použití, ev. odebere stolici do plastového kontejneru. Odběr stolice se provádí pomocí speciální štětičky, která se ponoří do stolice alespoň na 3 místech a poté se umístí do přiložené nádoby se sběrným médiem a uzavře. Nádobku lze skladovat v lednici a další den doručit do laboratoře.

4.2 Odběr vzorku

Provozní doba odběrových míst je pravidelně aktualizována a zveřejňována na webové adrese <https://ceskalaboratori.cz/odberova-mista>

Vybavení odběrových a sběrných míst:

Odběrová místa jsou vybavena dle Vyhl. 92/2012 část III. umyvadlem a výlevkou, odběrovými polohovatelnými křesly, pojízdnými sedačkami pro personál, stoly, určenými pro administrativní činnosti a práci spojenou s odběry krve pacientů, lékárníčkou, vybavenou pomůckami pro poskytnutí první pomoci. Odběry jsou prováděny kompetentním personálem za použití jednorázového uzavřeného odběrového systému.

4.2.1 Pokyny pro činnosti před odběrem

Odběrová sestra musí:

- aktivně ověřit identifikaci pacienta dotazem na jeho identitu a datum narození (pacient musí sám aktivně sdělit své příjmení, jméno a datum narození), kontrola podle kartičky pojištění,
- před zahájením práce zkontrolovat dostupnost všech potřebných odběrových pomůcek,
- seznámit pacienta s postupem při odběru,
- zkontrolovat identifikační údaje na žádance,

Laboratorní příručka Biochemie, Hematologie, Imunologie

- zkontrolovat požadavky a správnost počtu a druhů zkumavek vzhledem k požadavkům na vyšetření,
- označit zkumavky identifikací pacienta (jméno, příjmení, rodné číslo),
- uvést na žádanku na odběr: jméno (podpis) / razítko odebírajícího pracovníka; v případě elektronické žádanky uvést jméno odebírajícího pracovníka do Poznámky,
- uvést na žádanku čas a datum odběru – je evidováno v LIS při zápisu.

4.2.2 Odběr venózní krve

Zdravotní pracovník:

- Před vlastním odběrem ověří **aktivně totožnost pacienta dotazem na jméno, příjmení a datum narození**.
- Pacienta uloží do vhodné polohy pro odběr a ověří, zda pacient nemá sklon ke kolapsovým stavům při odběru.
- Seznámí pacienta s postupem odběru.
- Připraví potřebný počet a druh odběrových nádobek, které opatří jednoznačnými identifikačními znaky pacienta (jméno, příjmení, identifikační číslo pojištěnce).
- Provede hygienickou dezinfekci rukou a použije jednorázové ochranné pracovní pomůcky.
- Dodržuje zásady aseptického postupu.
- Dotazem zjistí, zda odebíraná osoba není alergická na dezinfekční prostředky
- Aplikuje turniket (škrtidlo), zaškrcení končetiny by nemělo trvat déle než 1 minutu.
- Vybere místo vpichu (nejčastěji vena cubitalis).
- Provede dezinfekci místa vpichu, dodržuje dobu expozice dezinfekce dle návodu výrobce. Další palpce už je nepřípustná.
- Při odběru nesrážlivé krve (krevní obraz, koagulace apod.) je třeba bezprostředně po naplnění zkumavek krev promíchat opakovaným otáčením zkumavky.
- Po odběru přiloží suchý tampón na místo vpichu.
- Po odběru provede hygienickou dezinfekci rukou.
- Provede důkladnou dekontaminaci škrtidla dezinfekčním přípravkem.
- Zlikviduje použitý odběrový materiál do nádoby označené druhem odpadu.

4.2.2.1 Nejčastější chyby při odběrech venózní krve

- dlouhodobé stažení paže nebo nadměrné cvičení („pumpování“) se zataženou paží před odběrem vedoucí ke změnám poměrů tělesných tekutin v zatažené paži,
- nedostatečné zaschnutí dezinfekčního roztoku, které se projeví pálením v místě vpichu – hemolýza vzorku,
- použití příliš úzké jehly při venepunkci – hemolýza vzorku, pálení v místě vpichu,
- prudké třepání krve v odběrové zkumavce při promíchávání s přísadami nebo při nešetrném transportu krve ihned po odběru – hemolýza vzorku,

Laboratorní příručka Biochemie, Hematologie, Imunologie

- použití nevhodných odběrových zkumavek,
- použití nesprávného protisrážlivého činidla nebo jeho nesprávný poměr k naplněnému množství krve,
- vystavení odebraného materiálu přílišnému teplu nebo slunečnímu světlu,
- nedostatečné označení nádobek s odebraným materiálem
- odběr do předem neoznačených odběrových zkumavek.

4.2.3 Odběr kapilární krve

Zdravotní pracovník:

- Před vlastním odběrem ověří aktivně totožnost pacienta **dotazem na jméno, příjmení a datum narození**.
- Pacienta uloží do vhodné polohy pro odběr (ověří, zda pacient nemá sklon ke kolapsovým stavům při odběru).
- Připraví potřebný počet a druh odběrových nádobek, které opatří jednoznačnými identifikačními znaky pacienta (jméno, příjmení, identifikační číslo pojištěnce).
- Provede hygienickou dezinfekci rukou a použije jednorázové ochranné pracovní pomůcky. Dodržuje zásady aseptického postupu.
- Dotazem zjistí, zda odebíraná osoba není alergická na dezinfekční prostředky.
- Provede dezinfekci místa vpichu, dodržuje dobu expozice dezinfekčního přípravku dle návodu výrobce.
- Provede odběr z dobře prokrveného místa (z bříška prstu, ušního boltce) lancetou na jedno použití.
- Odsaje první kapku suchým tampónem, krev se nevymačává, musí volně vytékat.
- Přiloží k vytvořené kapce kapilární krve kapiláru, kterou mírně skloní (pomocí kapilární síly dojde k jejímu naplnění), kapiláru vloží do příslušné mikrozkušavky, nebo je možné nechat kapky krve do mikrozkušavky volně stékat.
- Po odběru přiloží suchý tampón na místo vpichu.
- Po odběru provede hygienickou dezinfekci rukou.
- Provede důkladnou dekontaminaci a mechanickou očistu pomůcek k opakovanému použití.
- Zlikviduje použitý odběrový materiál do nádoby označené druh odpadu.

4.2.3.1 Nejčastější chyby u kapilárního odběru

- bublinky v kapiláře,
- nadměrné mačkání prstu,
- nedokonalé promíchání,
- krev nedodána k vyšetření okamžitě,

Laboratorní příručka Biochemie, Hematologie, Imunologie

- odběr z prochládlé, neprokrvené končetiny,
- nedokonalé zaschnutí dezinfekčního prostředku.

4.2.4 Odběrový materiál

Při odběrech je používán odběrový systém BD Vacutainer.

Barva uzávěru	Materiál	Použití
Fialový uzávěr	Nesrážlivá krev EDTA	KO + Diff, sedimentace, glykovaný hemoglobin, PTH, vyšetření krevní skupiny buněčná imunita
Modrý uzávěr	Nesrážlivá krev citrát sodný	Koagulační vyšetření
Zelený uzávěr	Nesrážlivá krev Li-heparin s gelem nebo bez gelu	Fagocytóza Buněčná imunita
Zlatý uzávěr	Srážlivá krev bez antikoagulačních přísad s gelem	Běžná a speciální biochemická a imunologická vyšetření
Červený uzávěr	Srážlivá krev bez antikoagulačních přísad bez gelu	Běžná biochemická vyšetření
Šedý uzávěr	Nesrážlivá krev EDTA + NaF	Vyšetření glukózy

Pořadí zkumavek při odběru:

- nádobka na hemokultury,
- zkumavky pro koagulaci (pokud se neodebírají hemokultury předřadí se zkumavce na koagulace zkumavka na biochemická nebo serologická vyšetření),
- zkumavky na biochemické a serologické vyšetření bez nebo s aktivátorem srážení,
- zkumavky na biochemické vyšetření s heparinem,
- zkumavka na vyšetření krevního obrazu,
- zkumavka na vyšetření glukózy s EDTA + NaF.

Laboratorní příručka Biochemie, Hematologie, Imunologie

- V případě, že se pacientovi neodebírá vzorek krve na vyšetření z hemokultury, je nutné zachovat druhé pořadí pro odběr krve na koagulační vyšetření z důvodu vyloučení příměsí tkáňového faktoru v první zkumavce.
- V případě, že se neodebírá vzorek na vyšetření hemokultury, lze předřadit kteroukoliv z jiných odběrových zkumavek bez aditiv.
- V případě, že se odebírá vzorek jen pro vyšetření PT a PT_INR (Quick), lze provést odběr jen na toto vyšetření bez předřazení první zkumavky.

4.2.5 Množství vzorku

Požadované vyšetření	Minimální množství odebraného vzorku
Kompletní stanovení biochemických vyšetření vč. kardiálních, kostních, tumorových nebo thyreoidálních markerů	6–8 ml srážlivé krve (1 zkumavka)
Serologická vyšetření	1 ml na 3 analyty Je preferován odběr do samotné zkumavky.
Krevní obraz Sedimentace Koagulační vyšetření Buněčná imunita Fagocytóza	Je nutné dodržet doporučený objem krve daný výrobcem odběrové zkumavky.
Krevní skupina, screening protilátek	6 ml nesrážlivé krve EDTA Je nutné dodržet doporučený objem krve daný výrobcem odběrové zkumavky.
Vyšetření moče a močového sedimentu	10 ml ranní moče

4.2.6 Likvidace infekčního materiálu po odběru

Jehly a použitý materiál se po odběru odkládají do silnostěnných kontejnerů s označením ostrého a infekčního odpadu (180 103, 180 101).

5. Transport vzorku biologického materiálu

5.1 Transport vzorků biologického materiálu do laboratoře

- Biologické vzorky jsou přepravovány do laboratoře svozovou službou v uzavřených boxech při teplotě 15-25 °C, ve kterých jsou uloženy buď ve stojánku, nebo ve speciálním uzavíratelném sáčku.

Laboratorní příručka Biochemie, Hematologie, Imunologie

- Biologický materiál moč na vyšetření Moč chemicky + sediment (od dvou hodin po odběru) vyžaduje skladování před transportem i během transportu při 2-8 °C. Stability vzorků pro jednotlivá vyšetření jsou uvedeny na <https://ceskalaboratorni.cz/laboratorni-prirucka> v sekci Laboratorní metody.
- Zkumavky s materiálem musí být zasílány uzavřené, a co nejdříve po odběru.
- Během transportu je monitorována teplota min/max. teploměrem. Teplota je pravidelně zaznamenávána a vyhodnocována. V případě překročení limitu povolené teploty je situace řešena jako neshoda.

U citlivých analýz je nutné dodržet doporučené časy od odběru do zpracování vzorku (stabilita analytu).

5.2 Speciální podmínky transportu

U citlivých analýz je nutné dodržet časové nároky na transport v souladu se stabilitou analytu – tyto jsou označeny nutností spec. odběru na žádance.

Podrobné informace ke každému analytu jsou dostupné na <https://ceskalaboratorni.cz/laboratorni-prirucka> v sekci Laboratorní metody.

5.3 Příjem vzorku biologického materiálu

5.3.1 Kritéria pro přijetí materiálu do laboratoře

- Vzorky biologického materiálu musí být řádně označeny celým jménem, číslem pojištění.
- Žádanky k vyšetření musí obsahovat minimálně položky uvedené v kap. 6
- Urgentní vzorek musí být označen v kolonce STATIM, v tomto režimu lze zpracovat pouze některá vyšetření, viz dále.
- Údaje na vzorku a žádance musí být totožné, vzorek lze přijmout pouze tehdy, je-li doprovázen žádankou.
- **Dodatečná laboratorní vyšetření** lze přijímat telefonicky, žadatel musí vždy zaslat žádanku na dodatečné vyšetření, kde musí být zřetelně vyznačeno, že vzorek je již v laboratoři. Primární vzorky jsou skladovány v laboratoři minimálně 3 pracovní dny. Dodatečná vyšetření lze provádět jen u některých analytů, s ohledem na jejich stabilitu (viz <https://ceskalaboratorni.cz/laboratorni-prirucka> sekce Laboratorní metody).
- V případě zaslání již předem centrifugovaného vzorku, je nutné, aby byly uvedeny na žádance následující údaje:
  - a) čas a datum centrifugace,
  - b) kdo jmenovitě centrifugoval,
  - c) typ materiálu (sérum, plazma).

Pokud při příjmu vzorku biologického materiálu a žádanky vzniknou problémy:

- s identifikací pacienta na žádance nebo vzorku,
- se stabilitou vzorku způsobenou zdržením při přepravě nebo nevhodnou manipulací před příjmem do laboratoře,

Laboratorní příručka Biochemie, Hematologie, Imunologie

- s nevhodnou odběrovou nádobkou,
- s nesprávným objemem vzorku,
- nebo je vzorek klinicky kritický a nenahraditelný, a příslušné pracoviště se rozhodne zpracovat vzorek, potom je vždy na výsledkovém listu popsána v komentáři podstata problému s upozorněním, že je výsledek nutno interpretovat s opatrností.

5.3.2 Kritéria k odmítnutí dodaných vzorků

- biologický materiál bez žádanky,
- nedostatečná identifikace pacienta na biologickém materiálu,
- žádanku, nebo odběrovou nádobku znečištěnou biologickým materiálem,
- neoznačená nádobka s biologickým materiálem,

Ostatní neshody, jako nedostatečná identifikace na žádance, chybějící údaje, žádanky na jiná vyšetření, než provádí laboratoř, se řeší následovně:

- biologický materiál se v laboratoři upraví pro skladování (centrifugace, zamražení apod.) s ohledem na požadované analyty,
- pokud je to možné, vyžádají se chybějící údaje telefonicky, o této skutečnosti se provede zápis do LIS v **záznamu Neshoda** na průvodce,
- po kompletaci všech údajů se provede analýza vzorku,
- případně se vzorek odešle ke zpracování do smluvní laboratoře.

Postup laboratoře při odmítnutí biologického vzorku:

- analýza se neprovádí, vzorek je zlikvidován v souladu s provozním řádem laboratoře,
- odesílající subjekt (žadatel) je informován o odmítnutí nesprávně identifikovaného biologického materiálu,
- vzorek je zadán do LIS s popisem neshody, identifikací řešitele a osoby přebírající informaci o odmítnutí vzorku.

6. Žádanka

Pro požadavky na vyšetření v laboratoři Česká laboratorní s.r.o. doporučujeme použít laboratorní žádanky laboratoře. Na stejném formuláři žádanky je možné požadovat vyšetření v režimu statim i rutina. Žádanky umožňují současné dodání více druhů biologických materiálů.

Minimální obsah žádanky:

- Identifikaci pacienta (jméno a příjmení, datum narození, pohlaví při narození, ev. genderová identita, jednoznačný numerický identifikátor)
- Jednoznačná identifikace žadajícího lékaře nebo jiné oprávněné osoby s oprávněním požadovat vyšetření nebo lékařské informace
- Adresu a kontakty pro doručení výsledků a v případě potřeby také nouzové kontaktní údaje pro předání kritických výsledků
- Druh primárního vzorku, ev. anatomické místo původu

Laboratorní příručka Biochemie, Hematologie, Imunologie

- Datum a čas odběru primárního vzorku
- Identifikaci osoby, která vzorek odebrala
- Požadovaná vyšetření
- Klinicky relevantní informace o pacientovi (léky, které pacient užívá, např. u vyšetření PT je požadováno uvedení antikoagulační léčby, podmínky odběru – obtížný odběr, alergie na antibiotika, anamnéza, profese, týkající se vyšetření: váha, výška pacienta, doba sběru moče, objem moče, punktátu, nebo jiné tekutiny, délka těhotenství v týdnech, nedodržení dietních nařízení apod.)

7. Vyšetřování smluvními laboratořemi

Laboratorní vyšetření, která laboratoř neprovádí, jsou zajišťována prostřednictvím smluvních laboratoří. Skladování a transport vzorků do smluvních laboratoří probíhá v souladu s požadavky na stabilitu dle laboratorních příruček smluvních laboratoří. O zaslání vzorku do smluvní laboratoře je žadatel informován na výsledkovém listě.

V případě zaslání již předem upraveného vzorku, je na žádance uveden typ materiálu, datum, čas, kdy byl (podpis) vzorek centrifugován a podpis provádějícího pracovníka.

Seznam smluvních laboratoří je dostupný v LIS.

8. Uvolňování výsledků laboratorních vyšetření

Výsledky laboratorních vyšetření jsou uvolňovány pouze oprávněnými osobami, které splňují požadavky legislativy a doporučení odborných společností.

9. Vydávání výsledků

9.1 Formy výdeje výsledků

- tištěné výsledkové listy.
- elektronický přenos výsledků prostřednictvím zabezpečeného přenosu

Elektronicky zasláné výsledky jsou následně odeslány žadateli i v tištěné podobě.

Všechny podoby výsledkových listů mají následující náležitosti:

- jednoznačnou identifikaci pacienta (příjmení, jméno, číslo pojištěnce),
- název ordinace a IČZ (IČP) lékaře požadujícího vyšetření, telefonní kontakt,
- datum a čas odběru primárního vzorku (pokud jej požadující subjekt uvede na žádanku),
- datum a čas tisku výsledkového listu, pokud se jedná o tištěnou podobu,
- druh primárního vzorku (*materiál*),
- název vyšetřovaného parametru (skupiny),
- výsledek vyšetření včetně jednotek měření tam, kde je to možné,

Laboratorní příručka Biochemie, Hematologie, Imunologie

- biologické referenční intervaly včetně korekce na věk a pohlaví u některých vyšetření, kde je to vhodné,
- textové interpretace výsledků, v případě potřeby,
- další komentáře a poznámky (texty ke kvalitě nebo dostatečnosti primárního vzorku, další události, které mohou nežádoucím způsobem ovlivnit výsledek),
- identifikaci osoby, která autorizovala uvolnění nálezu,
- počet stránek ve formátu (-1/1-).

Výsledky statimových vyšetření jsou lékaři vydávány telefonicky, po ověření identifikace příjemce, nebo elektronickým přenosem dat (viz výše). Pozitivní výsledky konfirmačního vyšetření HIV a TPHA jsou vydávány pouze tištěnou formou v obálce s adresou ošetřujícího lékaře.

9.2 Výdej výsledků externím zdravotnickým zařízením

Distribuce výsledkových zpráv je zajištěna:

- vlastní svozovou službou – výsledky jsou doručovány v uzavíratelných, neprůhledných obalech pro jednotlivé lékaře,
- elektronicky zabezpečeným přenosem,
- poštou

9.3 Doba odezvy

Laboratoř má stanoveny doby odezvy v závislosti na naléhavosti požadavku, charakteru vyšetření a možnostech laboratoře.

➤ v režimu STATIM	vzorky BIO, HEM	do 180 minut
➤ v režimu RUTINA	vzorky BIO, HEM	1-3 pracovních dnů
	vzorky IMU	1-10 pracovních dnů

9.4 Výdej výsledků pacientům nebo jejich zákonným zástupcům

Pacientovi lze předat výsledek pouze osobně, po ověření totožnosti. Záznam o předání výsledku pacientovi je proveden ve formuláři **Předání výsledku osobně**.

Na žádost pacienta nebo lékaře je možné v případě uvedeného telefonu a emailu na žádance zaslat výsledky vyšetření pomocí zabezpečeného přenosu elektronicky.

Výsledky mohou být vydány třetí osobě, pokud pacient vyplní a podepíše formulář **Plná moc**, který se zakládá na příslušném pracovišti. Výdej výsledku je zaznamenán do formuláře **Předání výsledku osobně**.

Laboratorní příručka Biochemie, Hematologie, Imunologie

Výdej výsledků telefonicky

Telefonické sdělování výsledků provádí laboratoř v těchto případech:

- hlášení kritických výsledků – telefonicky oznamujeme výsledky kompetentnímu zdravotnímu zaměstnanci zařízení.
- hlášení statimových výsledků – není-li stanoveno jinak (např. přístup k el. výsledkům a nevyžaduje telefonické hlášení), hlásíme vždy.

V případě, že si zadavatel (lékař, sestra) vyšetření volá o výsledek, zaměstnanec laboratoře mu výsledek sdělí po ověření jejich IČP. Hlášení je zaznamenáno v LIS a je generováno ve výsledkovém listě.

Pacientům se výsledky telefonicky nesdělují!!!

Výjimkou je vyšetření PT INR (Quick), které lze sdělit telefonicky pacientovi na základě předem domluveného hesla.

9.5 Hlášení výsledků v kritických intervalech

Kritický výsledek je takový, který může výrazně ovlivnit zdravotní stav pacienta, nebo jej ohrozit na životě.

Kritické výsledky jsou hlášeny bez ohledu na to, zda byly vyšetřeny v režimu STATIM, nebo RUTINA. Hlášení kritických hodnot probíhá při prvním záchytu.

Seznam kritických hodnot je ke stažení na www.ceskalaboratni.cz

10. Vyřizování stížností

10.1 Příjem stížností

Stížnost lze podat:

- písemně (dopisem podepsaným stěžovatelem) na adresu laboratoře,
- e-mailem,
- telefonicky na kontaktních číslech jednotlivých laboratorních úseků,
- osobně.

Laboratoř reaguje na všechny stížnosti ať již podané písemně nebo ústně. Drobnou připomínku k práci laboratoře řeší okamžitě pracovník, který stížnost přijal, je-li to v jeho kompetenci. Tento typ stížnosti se zaznamenává v LIS. Ostatní stížnosti jsou evidovány a předány k řešení kompetentní osobě, která odpovídá za informování stěžovatele o přijetí a řešení jeho stížnosti.

Stížnosti, které jsou anonymní, laboratoř neřeší postupem popsáním v této kapitole, ale považuje je za podněty pro kontrolu stěžované činnosti.

Laboratorní příručka Biochemie, Hematologie, Imunologie

11. Obecné zásady laboratoře na ochranu osobních informací

Pracovníci laboratoře jsou vázáni etickými pravidly své profese, pravidla laboratoře v rámci GDPR jsou uvedena na www.ceskalaboratorni.cz.

Laboratoře se neangažují v činnostech omezených zákonem a udržují pověst své profese.

Vedení laboratoře přijímá opatření pro zajištění ochrany osobních informací:

- shromažďování informací pro důkladnou identifikaci pacienta probíhá pouze za účelem provedení požadovaných vyšetření a ostatních laboratorních postupů;
- definování pravidel pro přístup k záznamům zdravotnické laboratoře;
- ukládání informací, které jsou ochráněny proti ztrátě, neoprávněnému přístupu a jinému zneužití;
- zabezpečený přenos elektronických výsledků vyšetření;
- použití databáze pacientů a lékařů k jiným účelům, než pro jaké byly pořízeny
- řízení přístupu do prostor laboratoří.

12. Zdroj pro biologické referenční meze

Jako zdroj referenčních mezí využívá laboratoř doporučení odborných společností, odbornou literaturu a příbalové letáky firem.